

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ І РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я: ДО ПОСТАНОВКИ ПИТАННЯ

DECENTRALIZATION AND HEALTH REFORM: SETTING THE ISSUE

Артем Янчук

докт. юрид. наук, заступник директора Інституту законодавства Верховної Ради України

Artem Yanchuk

Dr. in Law, Deputy director of the Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine

*****
Ключові слова: охорона здоров'я, госпітальні округи, госпітальні ради
Key words: health care, hospital districts, hospital councils
*****

Після подій, що отримали назву «Революція гідності», одним з головних напрямів діяльності держави було проголошено децентралізацію, тобто передачу повноважень від органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування.

У документах стратегічного характеру зазначено, що метою політики у сфері децентралізації є відхід від централізованої моделі управління в державі, забезпечення спроможності місцевого самоврядування та побудова ефективної системи територіальної організації влади в Україні, реалізація у повній мірі положень Європейської хартії місцевого самоврядування, принципів субсидіарності, повсюдності і фінансової самодостатності місцевого самоврядування [1]. На сьогоднішній день попередньо схвалений проект Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)» № 2217а від 01.07.2015 р. [2].

Децентралізація - явище складне і багатогранне, що має багато проявів у різноманітних сферах. Одним із напрямків, що здатним дати поштовх розвитку процесу децентралізації, може стати медична реформа.

Згідно із Постановою Кабінету Міністрів України [3] та Примірним Положенням про госпітальні округи[4] в Україні створюються госпітальні округи, щодо яких висунуто спеціальні вимоги: 1) прибуття до багатопрофільних лікарень інтенсивного лікування не повинно перевищувати 60 хвилин; 2) зона обслуговування повинна бути еквівалентна радіусу зони обслуговування 60 кілометрів за умови наявності доріг з твердим покриттям. Це, в свою чергу, вимагає створення належної інфраструктури, системи громадського транспорту та наявності доріг високої якості, що може і повинно бути реалізовано в межах реформи децентралізації, надання територіальним громадам додаткових повноважень, створення спроможних об'єднаних територіальних громад.

Також передбачено створення госпітальних рад, членами яких є представники міст обласного значення, районів, об'єднаних територіальних громад (ОТГ), делеговані для роботи у складі госпітальної ради рішенням відповідних місцевих рад. Завданням саме цих рад стане координація дій, розробка пропозицій та рекомендацій щодо реалізації на рівні госпітального округу державної політики у сфері охорони здоров'я, а також щодо організації та фінансування медичної допомоги в госпітальному окрузі. З огляду на те, що членами госпітальної ради є представники органів місцевого самоврядування, це створює передумови для реалізації спроможними органами місцевого самоврядування своїх

повноважень через забезпечення належних умов для надання громадянам вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги належної якості.

Окрему увагу хотілося б звернути на низку документів, схвалених Кабінетом Міністрів у 2016 р., зокрема, Концепцію розвитку системи громадського здоров'я [5], Концепцію реформи фінансування системи охорони здоров'я [6], Концепцію реформування механізмів публічних закупівель лікарських засобів та медичних виробів. Хоча ці акти визначають напрями реформування системи охорони здоров'я, проте вони впливають і на розвиток та удосконалення інших, суміжних сфер. Зокрема, передбачається створення регіональних центрів громадського здоров'я (комунальні заклади, установи, підприємства), розширення можливостей задоволення консолідованих потреб регіональних замовників у частині публічних закупівель лікарських засобів та медичних виробів щодо їх звернення до закупівельної організації тощо.

Важливою складовою проведення реформи системи охорони здоров'я можна вважати ухвалений 19.10.2017 р. проект закону України «Про державні фінансові гарантії надання медичних послуг та лікарських засобів» [8], а також проголосований у першому читанні того ж дня проект Закону «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо забезпечення державних фінансових гарантій надання медичних послуг та лікарських засобів» [9].

Важливою складовою розвитку місцевого самоврядування, його підтримки у сільській місцевості є також прийнятий у першому читанні проект Закону «Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості» [10], який визначає правові, організаційні засади і напрями регулювання розвитку охорони здоров'я у сільській місцевості для забезпечення гарантій рівного доступу громадян до якісного медичного обслуговування.

Наведене вище дає підстави для висновку про те, що реформування системи охорони здоров'я буде ефективним лише у поєднанні із муніципальною реформою, адже спроможним територіальним громадам, органам місцевого самоврядування можуть бути надані додаткові повноваження, на них покладатимуться додаткові обов'язки в частині розробки пропозицій та рекомендацій щодо реалізації на рівні госпітального округу державної політики у сфері охорони здоров'я, розробки і впровадження місцевих програм охорони здоров'я, а їх зусилля мають бути направлені на розвиток та збереження мережі існуючих комунальних закладів охорони здоров'я.

Перелік літератури та джерел інформації

1. Про Стратегію сталого розвитку «Україна-2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (дата звернення: 30.10.2017).
2. Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади): Проект Закону України від 01.07.2015 року № 2217а. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55812 (дата звернення: 1.11.2017).
3. Про затвердження Порядку створення госпітальних округів: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 р. № 932. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/932-2016-%D0%BF> (дата звернення: 1.11.2017).
4. Про затвердження Примірною положення про госпітальний округ: Наказ Міністерства охорони здоров'я від 20.02.2017 р. № 165. URL: http://moz.gov.ua/ua/portal/dn_20170220_165.html (дата звернення: 1.11.2017).
5. Про схвалення Концепції розвитку системи громадського здоров'я: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 р. № 1002-р. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249618799> (дата звернення: 1.11.2017).
6. Про схвалення Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 р. № 1013-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1013-2016-%D1%80> (дата звернення: 1.11.2017).

7. Про схвалення Концепції реформування механізмів публічних закупівель лікарських засобів та медичних виробів: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.08.2017 р. № 582-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/582-2017-%D1%80> (дата звернення: 1.11.2017).
8. Про державні фінансові гарантії надання медичних послуг та лікарських засобів: Проект Закону України № 6327 від 10.04.2017 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61566 (дата звернення: 1.11.2017).
9. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо забезпечення державних фінансових гарантій надання медичних послуг та лікарських засобів: Проект Закону № 6604 від 21.06.2017 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62073 (дата звернення: 1.11.2017).
10. Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості: Проект Закону № 7117 від 18.09.2017 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62073 (дата звернення: 1.11.2017).